

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Välisministeerium
välisleping
algtekst
20.11.1991
RT II 2006, 16,

Konsulaarsuhete Viini konventsioon

Vastu võetud 23.04.1963

Konventsiooni osalisriigid,

meenutades, et rahvad on loonud konsulaarsuhteid ammustest aegadest;

pidades silmas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärke ja põhimõtteid, mis käsitlevad riikide suveräänset võrdsust, rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamist ning riikide sõbralike suhete edendamist;

võttes arvesse, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni diplomaatiliste suhete ja puutumatusse konverentsil võeti vastu diplomaatiliste suhete Viini konventsioon, mis avati allakirjutamiseks 18. aprillil 1961;

uskudes, et konsulaarsuhteid, eesõigusi ja puutumatuset käsitlev rahvusvaheline konventsioon aitab kaasa riikide sõbralike suhete arengule, hoolimata nende erinevast põhiseaduslikust ja ühiskondlikust korrast;

mõistes, et selliste eesõiguste ja puutumatusse eesmärk ei ole eelistada üksikisikuid, vaid tagada oma riigi nimel tegutsevate konsulaarasutuste ülesannete tõhus täitmine;

kinnitades, et konventsiooniga sõnaselgelt reguleerimata küsimustes kohaldatakse endiselt rahvusvahelise tavaõiguse norme,

on kokku leppinud järgmises.

Artikkel 1. Mõisted

1. Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *konsulaarasutus*– peakonsulaat, konsulaat, asekonsulaat või konsulaaresindus;
- b) *konsulaarpiirkond*– konsulaarasutusele konsulaarülesannete täitmiseks määratud maa-ala;
- c) *konsulaarasutuse juht*– sellele kohale nimetatud isik;
- d) *konsulaarametnik*– isik, sh konsulaarasutuse juht, kes on volitatud täitma konsulaarülesandeid;
- e) *haldustöötaja*– isik, kes on konsulaarasutusse tööle võetud haldus- või tehniliste ülesannete täitmiseks;
- f) *abitöötaja*– isik, kes on tööle võetud konsulaarasutuse teenindamiseks;
- g) *konsulaarasutuse töötajad*– konsulaarametnikud, haldustöötajad ja abitöötajad;
- h) *konsulaarpersonal*– konsulaarametnikud, välja arvatud konsulaarasutuse juht, haldustöötajad ja abitöötajad;
- i) *koduabiline*– isik, kes on tööle võetud konsulaarasutuse töötaja erateenistusse;
- j) *konsulaarasutuse valdused*– hooned või hooneosad ning nende juurde kuuluv maa, mida kasutatakse eranditult konsulaarasutuse vajadusteks, sõltumata sellest, kes on omanik;
- k) *konsulaarasutuse arhiiv*– kõik konsulaarasutuse dokumendid, kirjavahetus, raamatud, filmid, helilindid ja registrid koos šifrite ja koodidega, samuti kartoteegid ja mööbliesemed, mis on ette nähtud nende kaitsmiseks ja säilitamiseks.

2. Konsulaarametnikud jagunevad kahte kategooriasse: kutselised konsulaarametnikud ja aukonsulaarametnikud. Konventsiooni II peatükki kohaldatakse nende konsulaarasutuste suhtes, mida juhib kutseline konsulaarametnik; III peatükki kohaldatakse nende konsulaarasutuste suhtes, mida juhib aukonsulaarametnik.

3. Asukohariigi kodanikust või alalisest elanikust konsulaarasutuse töötaja eristaatust reguleeritakse artikliga 71.

I peatükk
KONSULAARSUHTED

1. osa Konsulaarsuhete loomine ja korraldamine

Artikkel 2. Konsulaarsuhete loomine

1. Riigid loovad konsulaarsuhteid vastastikusel nõusolekul.
2. Kahe riigi nõusolek luua diplomaatilised suhted tähendab ühtlasi nõusolekut luua konsulaarsuhted, kui ei ole kinnitatud vastupidist.
3. Diplomaatiliste suhete katkestamine ei tähenda *ipso facto* konsulaarsuhete katkestamist.

Artikkel 3. Konsulaarülesannete täitmine

Konsulaarülesandeid täidavad konsulaarasutused. Kooskõlas käesoleva konventsiooniga täidavad konsulaarülesandeid ka diplomaatilised esindused.

Artikkel 4. Konsulaarasutuse avamine

1. Konsulaarasutuse võib avada ainult asukohariigi nõusolekul.
2. Konsulaarasutuse asukoha, liigi ja konsulaarpiirkonna määrab lähetajariik ning need kinnitab asukohariik.
3. Konsulaarasutuse asukohta, liiki ja konsulaarpiirkonda võib lähetajariik muuta ainult asukohariigi nõusolekul.
4. Asukohariigi nõusolekut on vaja ka juhul, kui peakonsulaat või konsulaat soovib avada asekonsulaadi või konsulaaresinduse teises kohas.
5. Asukohariigi eelnevat nõusolekut on vaja ka olemasoleva konsulaarasutuse harukontori avamiseks teises kohas.

Artikkel 5. Konsulaarülesanded

Konsulaarülesanded on järgmised:

- a) lähetajariigi ja selle kodanike, nii üksikisikute kui ka juriidiliste isikute huvide kaitsmine asukohariigis rahvusvahelise õigusega lubatud piirides;
- b) lähetaja- ning asukohariigi kaubandus-, majandus-, kultuuri- ja teadussuhete arendamine ning muul viisil riikide sõbralike suhete edendamine kooskõlas konventsiooniga;
- c) asukohariigi kaubanduse, majanduse, kultuuri ning teaduse olukorra ja arengu jälgimine seaduslikul teel ning teabe edastamine lähetajariigi valitsusele ja huvitatud isikutele;
- d) passide ja muude reisidokumentide väljastamine lähetajariigi kodanikele ning viisade või asjakohaste dokumentide väljastamine isikutele, kes soovivad sõita lähetajariiki;
- e) lähetajariigi kodanike ja juriidiliste isikute abistamine;
- f) tegutsemine notari ja perekonnaseisuametnikuna ning muude taoliste volituste piires, samuti teatud haldusülesannete täitmine, kui see on lubatud asukohariigi õigusaktidega;
- g) lähetajariigi kodanike ja juriidiliste isikute pärimishuvide kaitsmine asukohariigis kooskõlas asukohariigi õigusaktidega;
- h) lähetajariigi kodanikest alaealiste ja teiste piiratud teovõimega isikute huvide kaitsmine kooskõlas asukohariigi õigusaktidega, eriti juhul, kui nimetatud isikud vajavad eestkostet või hoolekannet;
- i) lähetajariigi kodanike esindamine või neile vajaliku esindaja leidmine asukohariigi kohtutes ja teistes ametiasutustes, arvestades asukohariigi praktikat ja menetluskorda, et rakendada lähetajariigi kodanike õiguste ja huvide kaitseks ajutisi abinõusid kooskõlas asukohariigi õigusaktidega juhul, kui nimetatud isikud ei viibi asukohariigis või mõnel muul põhjusel ei saa oma õigusi ja huve ise kaitsta;
- j) kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamine ja õigusabitaotluste täitmine ning lähetajariigi kohtutele tõendusmaterjali kogumine kooskõlas kehtivate rahvusvaheliste lepingutega või selliste rahvusvaheliste lepingute puudumise korral muul asukohariigi õigusaktidega kooskõlas oleval viisil;
- k) lähetajariigi õigusaktidega ettenähtud lähetajariigi riikkondsusega laevade ning seal registreeritud õhusõidukite ning nende meeskondade kontrollimine ja inspekteerimine;
- l) punktis k nimetatud laevade ja õhusõidukite ning nende meeskondade abistamine, laeva liikumist käsitlevate teatiste vastuvõtmine, laeva dokumentide kontrollimine ja templita kinnitamine ning, kahjustamata asukohariigi ametiasutuste volitusi, reisi ajal toimunud intsidentide uurimine ning kõikvõimalike vaidluste lahendamine kapteni, ohvitseride ja meremeeste vahel lähetajariigi õigusaktidega lubatud ulatuses;
- m) lähetajariigi poolt konsulaarasutusele usaldatud muude ülesannete täitmine, mis on lubatud asukohariigi õigusaktidega või mille kohta asukohariik ei ole esitanud vastuväiteid või millele on viidatud lähetajariigi ja asukohariigi vahelistes rahvusvahelistes kokkulepetes.

Artikkel 6. Konsulaarülesannete täitmine väljaspool konsulaarpiirkonda

Konsulaarametnik võib asukohariigi nõusolekul tegutseda eriolukorras väljaspool oma konsulaarpiirkonda.

Artikkel 7. Konsulaarülesannete täitmine kolmandas riigis

Lähetajariik võib pärast teatamist asjaomastele riikidele usaldada ühes riigis asuvale konsulaarasutusele konsulaarülesannete täitmise teises riigis, välja arvatud juhul, kui üks asjaomastest riikidest on esitanud selgesõnalise vastuväite.

Artikkel 8. Konsulaarülesannete täitmine kolmandate riikide nimel

Lähetajariigi konsulaarasutus võib pärast asukohariigile teatamist ning tingimusel, et asukohariik ei ole esitanud vastuväiteid, täita asukohariigis konsulaarülesandeid kolmanda riigi nimel.

Artikkel 9. Konsulaarasutuste juhtide klassid

1. Konsulaarasutuste juhid jagunevad nelja klassi järgmiselt:

- a) peakonsul;
- b) konsul;
- c) asekonsul;
- d) konsulaaresindaja.

2. Lõige 1 ei kitsenda mingil viisil osalisriigi õigust määrata nende konsulaarametnike ametinimetused, kes ei ole konsulaarasutuste juhid.

Artikkel 10. Konsulaarasutuse juhi ametissenimetamine ja vastuvõtmine

1. Konsulaarasutuse juhi nimetab ametisse lähetajariik ja asukohariik võtab ta vastu, et ta täidaks oma ülesandeid.

2. Lähtudes käesolevast konventsioonist, määratakse konsulaarasutuse juhi ametissenimetamise ja vastuvõtmise tingimused kindlaks lähetajariigi ja asukohariigi õigusaktide ning tavadega.

Artikkel 11. Konsulaarvolitus või ametissenimetamise kiri

1. Lähetajariik väljastab ametisse nimetatud konsulaarasutuse juhile volikirja või muu iga ametissenimetamise korral eraldi väljastatava dokumendi, mis tõendab konsulaarasutuse juhi volitusi ning millel on üldjuhul märgitud isiku täisnimi, kategooria ja klass ning konsulaarpiirkond ja konsulaarasutuse asukoht.

2. Lähetajariik saadab volikirja või muu taolise dokumendi diplomaatiliste või muude asjakohaste sidekanalite kaudu selle riigi valitsusele, kus konsulaarasutuse juht asub oma ülesandeid täitma.

3. Asukohariigi nõusolekul võib lähetajariik volikirja või muu taolise dokumendi asemel saata asukohariigile kirjaliku teate, milles on märgitud lõikes 1 ettenähtud andmed.

Artikkel 12. Eksekvaatur

1. Et konsulaarasutuse juht saaks täitma oma ülesandeid, võetakse ta vastu asukohariigi kinnitusega, mida olenemata selle vormist nimetatakse eksekvaaturiks.

2. Riik, kes keeldub eksekvaatori andmisest, ei pea esitama keeldumise põhjuseid.

3. Konsulaarasutuse juht ei asu oma ülesandeid täitma enne, kui ta on saanud eksekvaatori, välja arvatud artiklites 13 ja 15 nimetatud juhtudel.

Artikkel 13. Konsulaarasutuse juhi ajutine vastuvõtmine

Kuni eksekvaatori kättetoimetamiseni võib lubada konsulaarasutuse juhil täita ajutiselt oma ülesandeid. Sel juhul kohaldatakse konventsiooni.

Artikkel 14. Teade konsulaarpiirkonna ametiasutustele

Niipea kui konsulaarasutuse juhil on lubatud kas või ajutiselt täita oma ülesandeid, teatab asukohariik sellest viivitamata konsulaarpiirkonna pädevatele ametiasutustele. Samuti rakendab asukohariik abinõusid, mis võimaldavad konsulaarasutuse juhil täita oma ametiülesandeid ja kasutada konventsiooniga ettenähtud õigusi.

Artikkel 15. Konsulaarasutuse juhi ülesannete ajutine täitmine

1. Kui konsulaarasutuse juhil ei ole võimalik oma ülesandeid täita või kui konsulaarasutuse juhi koht on täitmata, võib asejuht töötada ajutiselt konsulaarasutuse juhina.

2. Lähetajariik teatab konsulaarasutuse asejuhi täisnime asukohariigi välisministeeriumile või välisministeeriumi nimetatud ametiasutusele kas lähetajariigi diplomaatilise esinduse kaudu või, kui lähetajariigil asukohariigis diplomaatilist esindust ei ole, siis konsulaarasutuse juhi kaudu, või kui konsulaarasutuse juhil ei ole võimalik seda teha, siis ükskõik millise lähetajariigi pädeva ametiasutuse kaudu. Üldjuhul saadetakse teade enne asejuhi ametisseastumist. Kui asjaomane isik ei ole lähetajariigi diplomaatiline esindaja ega konsulaarametnik, võib asukohariik seada tema asejuhiks määramise sõltuvusse oma nõusolekust.

3. Asukohariigi pädevad ametiasutused osutavad asejuhile abi ja kaitset. Ametisoleku ajal kehtivad asejuhi kohta samad konventsiooni sätted mis konsulaarasutuse juhi kohta. Samas ei ole asukohariik kohustatud andma asejuhile konsulaarasutuse juhi soodustusi, eesõigusi ega puutumatus, kui asejuht ei vasta nende andmise tingimustele.

4. Kui lõikes 1 nimetatud juhtudel on lähetajariik nimetanud asutuse asejuhiks asukohariigis asuva lähetajariigi diplomaatilise esinduse diplomaatilise töötaja, säilivad tal diplomaatilised eesõigused ja puutumatus, kui asukohariigil ei ole sellele vastuväiteid.

Artikkel 16. Konsulaarasutuste juhtide omavaheline järjestus

1. Konsulaarasutuste juhid järjestuvad igas klassis eksekvaatori andmise kuupäeva järgi.

2. Kui konsulaarasutuse juhil on lubatud täita oma ülesandeid enne eksekvaatori saamist, järjestub ta ajutise loa kuupäeva järgi; pärast eksekvaatori andmist järjestus säilib.

3. Kahe või enama samal päeval eksekvaatori või ajutise loa saanud konsulaarasutuse juhi omavaheline järjestus määratakse kindlaks kuupäeva järgi, mil asukohariigile esitati nende volikirjad, muud sarnased dokumendid või artikli 11 lõikes 3 nimetatud teated.

4. Konsulaarasutuste asejuhid asuvad järjestuses konsulaarasutuste juhtide järel, järjestudes omavahel kuupäeva järgi, mil nad artikli 15 lõikes 2 nimetatud teate kohaselt asusid asejuhina oma ülesandeid täitma.

5. Konsulaarasutuse juhiks olevad aukonsulaarametnikud asuvad järjestuses kutseliste konsulaarasutuste juhtide järel eelmistes lõigetes kehtestatud eeskirjade ja korra kohaselt.

6. Konsulaarasutuse juhid asuvad järjestuses konsulaarametnikest eespool.

Artikkel 17. Konsulaarametnik diplomaatiliste ülesannete täitjana

1. Riigis, kus lähetajariigil ei ole diplomaatiliselt esindust ning teda ei esinda ka mõne kolmanda riigi diplomaatiline esindus, võib konsulaarametnik olla asukohariigi nõusolekul ning konsulaarstaatust kahjustamata volitatud täitma diplomaatilisi ülesandeid. Nimetatud ülesannete täitmine ei anna konsulaarametnikule õigust taotleda diplomaatilisi eesõigusi ega puutumatus.

2. Pärast asukohariigile sellekohase teate saatmist võib konsulaarametnik esindada lähetajariiki kõigis valitsustevahelistes organisatsioonides. Sel juhul on tal kõik eesõigused ja puutumatus, mis on tagatud sellisele esindajale rahvusvahelise tavaõiguse ja rahvusvaheliste lepingutega; konsulaarülesannete suhtes ei ole tal aga suuremat kohtulikku puutumatus kui konventsiooniga konsulaarametnikule ette nähtud.

Artikkel 18. Ühe isiku nimetamine konsulaarametnikuks kahe või enama riigi poolt

Kaks või enam riiki võivad asukohariigi nõusolekul nimetada konsulaarametnikuks sellesse riiki ühe ja sama isiku.

Artikkel 19. Konsulaarpersonali ametissenimetamine

1. Arvestades artikleid 20, 22 ja 23, võib lähetajariik konsulaarpersonali vabalt ametisse nimetada.

2. Lähetajariik teatab asukohariigile piisava ajavaruga sellise konsulaarametniku täisnime, kategooria ja klassi, kes ei ole konsulaarasutuse juht, et asukohariik saaks teostada talle artikli 23 lõikega 3 antud õigust, kui ta seda soovib.

3. Lähetajariik võib asukohariigilt taotleda eksekvaatori konsulaarametnikule, kes ei ole konsulaarasutuse juht, kui see on ette nähtud lähetajariigi õigusaktidega.

4. Asukohariik võib anda eksekvaatori konsulaarametnikule, kes ei ole konsulaarasutuse juht, kui see on ette nähtud asukohariigi õigusaktidega.

Artikkel 20. Konsulaarpersonali suurus

Kui puudub selgesõnaline kokkulepe konsulaarpersonali suuruse kohta, võib asukohariik nõuda, et personali suurus jääks tema poolt otstarbekaks ja normipäraseks peetud piiridesse, võttes arvesse konsulaarpiirkonna olusid ja konsulaarasutuse vajadusi.

Artikkel 21. Konsulaarasutuse ametnike omavaheline järjestus

Lähetajariik teatab konsulaarasutuse ametnike järjestuse ja selle muudatused asukohariigi välisministeeriumile või välisministeeriumi nimetatud ametiasutusele oma diplomaatilise esinduse või, kui riigil asukohariigis diplomaatiliselt esindust ei ole, siis konsulaarasutuse juhi kaudu.

Artikkel 22. Konsulaarametnike kodakondsus

1. Konsulaarametnik peab üldjuhul olema lähetajariigi kodanik.
2. Konsulaarametnikku ei või nimetada asukohariigi kodanike hulgast, välja arvatud asukohariigi selgesõnalisel nõusolekul, mille ta võib igal ajal tagasi võtta.
3. Asukohariik võib jätta endale samasuguse õiguse kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei ole ühtlasi lähetajariigi kodanikud.

Artikkel 23. *Persona non grata*

1. Asukohariik võib igal ajal lähetajariigile teatada, et konsulaarametnik on *persona non grata* või et konsulaarpersonali hulka kuuluv isik on vastuvõetamatu. Sel juhul kutsub lähetajariik olenevalt olukorrast asjaomase isiku tagasi või lõpetab tema ülesanded konsulaarasutuses.
2. Kui lähetajariik keeldub täitmast lõikes 1 nimetatud kohustusi või ei suuda seda teha mõistliku aja jooksul, võib asukohariik olenevalt olukorrast võtta nimetatud isikult eksekvaatori või lakata käsitamast teda konsulaarpersonali hulka kuuluva isikuna.
3. Konsulaarasutuse töötajaks nimetatud isiku võib kuulutada vastuvõetamatuks enne saabumist asukohariiki või, kui isik juba viibib asukohariigis, siis enne ülesannete täitma asumist konsulaarasutuses. Sellisel juhul tühistab lähetajariik ametissenimetamise.
4. Lõigetes 1 ja 3 nimetatud juhtudel ei ole asukohariik kohustatud lähetajariigile oma otsust põhjendama.

Artikkel 24. Asukohariigi teavitamine ametissenimetamisest, saabumisest ja lahkumisest

1. Asukohariigi välisministeeriumile või välisministeeriumi määratud ametiasutusele teatatakse:
  - a) konsulaarasutuse töötaja ametissenimetamisest, konsulaarasutusse saabumisest, lõplikust lahkumisest asukohariigist või volituste lõppemisest ning teistest konsulaarasutuse töötajate staatust mõjutavatest muudatustest;
  - b) konsulaarasutuse töötaja leibkonda kuuluva perekonnaliikme saabumisest ja lõplikust lahkumisest asukohariigist ning vajaduse korral sellest, kui isikust saab või ta lakkab olemast perekonnaliige;
  - c) koduabilise saabumisest ja lõplikust lahkumisest asukohariigist ning vajaduse korral teenistuse lõppemisest;
  - d) asukohariigi kodaniku palkamisest eesõiguste ja puutumatuslega konsulaarasutuse töötajaks või koduabiliseks, samuti tema vabastamisest.
2. Võimaluse korral teatatakse saabumisest ja lõplikust lahkumisest ette.

2. osa

Konsulaarametniku volituste lõppemine

Artikkel 25. Konsulaarasutuse töötaja volituste lõppemine

Konsulaarasutuse töötaja volitused lõpevad muu hulgas, kui:

- a) lähetajariik teatab asukohariigile, et isiku volitused on lõppenud;
- b) eksekvaatur võetakse tagasi;
- c) asukohariik teatab lähetajariigile, et ei käsita isikut konsulaarpersonali hulka kuuluvana.

Artikkel 26. Lahkumine asukohariigist

Asukohariik võimaldab isegi relvakonflikti korral konsulaarasutuse töötajale ja koduabilisele, kes ei ole asukohariigi kodanikud, ning nende leibkonda kuuluvatele perekonnaliikmetele, sõltumata kodakondsusest, vajaliku aja ja vahendid, et nimetatud isikud saaksid lahkumist ette valmistada ning ära sõita niipea kui võimalik pärast oma volituste lõppemist. Vajaduse korral annab asukohariik nimetatud isikute kasutusse sõidukid nii nende endi kui ka vara veoks, välja arvatud asukohariigis soetatud selline vara, mille väljavedu on lahkumise ajal keelatud.

Artikkel 27. Lähetajariigi konsulaarasutuse valduste, arhiivi ning riigi huvide kaitse eriolukorras

1. Kahe riigi konsulaarsuhete katkestamise korral:
  - a) asukohariik tunnustab ja kaitseb isegi relvakonflikti korral konsulaarasutuse valdusi, sealhulgas konsulaarasutuse vara ja arhiivi;
  - b) lähetajariik võib usaldada konsulaarasutuse valduste, sealhulgas konsulaarasutuse vara ja arhiivi järelevalve asukohariigi heaks kiidetud kolmandale riigile;
  - c) lähetajariik võib usaldada oma riigi ja kodanike huvide kaitse asukohariigi heaks kiidetud kolmandale riigile.
2. Konsulaarasutuse ajutise või alalise sulgemise korral kohaldatakse lõike 1 punkti a. Lisaks sellele:

- a) võib lähetajariik, kellel ei ole asukohariigis diplomaatilisest esindusest, kuid on teine konsulaarasutus, usaldada viimasele suletud konsulaarasutuse valduste, sealhulgas konsulaarasutuse vara ja arhiivi järelevalve ning asukohariigi nõusolekul ka konsulaarülesannete täitmise suletud konsulaarasutuse piirkonnas või
- b) kui lähetajariigil ei ole asukohariigis diplomaatilisest esindusest ega teist konsulaarasutust, kohaldatakse lõike 1 punkte b ja c.

II peatükk
KONSULAARASUTUSE, KUTSELISE KONSULAARAMETNIKU JA
TEISTE KONSULAARASUTUSE TÖÖTAJATE SOODUSTUSED, EESÕIGUSED JA PUUTUMATUS

1. osa
Konsulaarasutuse tegutsemisvõimalused, eesõigused ja puutumatus

Artikkel 28. Konsulaarasutuse tööks vajalikud tingimused

Asukohariik tagab konsulaarasutuse ülesannete täitmiseks kõik vajalikud tingimused.

Artikkel 29. Riigilipu ja -vapi kasutamine

1. Lähetajariigil on õigus kasutada asukohariigis oma riigilippu ja -vappi kooskõlas käesoleva artikliga.
2. Lähetajariik võib oma lipu heisata ja vapi välja panna konsulaarasutuse hoonele, kaasa arvatud selle välisuksele, konsulaarasutuse juhi residentsile ning ametiülesannete täitmisel kasutatavale sõidukile.
3. Selles artiklis ettenähtud õigusi kasutades tuleb arvestada asukohariigi õigusakte ja tavasid.

Artikkel 30. Majutus

1. Kooskõlas oma õigusaktidega hõlbustab asukohariik lähetajariigil konsulaarasutuse jaoks valdusi omandada või aitab tal muul viisil ruume hankida.
2. Samuti aitab asukohariik vajaduse korral leida sobivad majutuskohad konsulaarasutuse töötajatele.

Artikkel 31. Konsulaarasutuse valduste puutumatus

1. Konsulaarasutuse valdused on puutumatud käesoleva artikliga sätestatud ulatuses.
2. Asukohariigi ametiisikud ei või siseneda konsulaarvalduste alasse, mida konsulaarasutus kasutab eranditult töö eesmärgil, välja arvatud konsulaarasutuse juhi, tema määratud isiku või lähetajariigi diplomaatilise esinduse juhi nõusolekul. Konsulaarasutuse juhi nõusolekut võib eeldada tulekahju või muu kiiret päästetegevust nõudva õnnetuse korral.
3. Asukohariigil on esmajoones kohustus rakendada abinõusid, et kaitsta konsulaarasutuse valdusi sissetungi ja kahjustamise eest ning ära hoida konsulaarasutuse rahu rikkumist ja väärkuse riivamist, arvestades seejuures lõiget 2.
4. Konsulaarvaldused, nende sisustus ja muu vara ning sõidukid on puutumatud riigikaitse ja ühiskondliku kasu eesmärgil sundvõõrandamise suhtes. Kui nimetatud eesmärkidel on vaja sundvõõrandada, rakendatakse abinõusid, et vältida konsulaarülesannete täitmise takistamist, samuti makstakse lähetajariigile kohe kohast hüvitist.

Artikkel 32. Konsulaarasutuse valduste maksuvabastus

1. Konsulaarasutuse valdused ja konsulaarasutuse kutselise juhi residents, mille omanik või üürnik on lähetajariik või tema nimel tegutsev isik, on vabastatud kõigist riiklikest, piirkondlikest ja kohalikest maksudest ja lõivudest, välja arvatud maksed eriteenuste eest.
2. Lõikes 1 ettenähtud maksuvabastust ei kohaldata, kui nimetatud makse ja lõive peab asukohariigi õigusaktide kohaselt maksma lähetajariigiga või lähetajariigi nimel tegutseva isikuga lepingu sõlminud isik.

Artikkel 33. Konsulaararhiivi ja -dokumentide puutumatus

Konsulaararhiiv ja -dokumendid on alati ja igal pool puutumatud.

Artikkel 34. Liikumisvabadus

Asukohariik tagab kõigile konsulaarasutuse töötajatele oma territooriumil reisimis- ja muu liikumisvabaduse, arvestades seejuures õigusakte, milles käsitletakse alasid, kuhu sisenemine on riigi julgeoleku huvides keelatud või piiratud.

Artikkel 35. Sidepidamisvabadus

1. Asukohariik võimaldab ja kaitseb konsulaarasutuse ametialase sidepidamise vabadust. Sidepidamisel lähetajariigi valitsuse, diplomaatiliste esinduste ning teiste konsulaarasutustega nende asukohast sõltumata võib konsulaarasutus kasutada kõiki asjakohaseid vahendeid, kaasa arvatud diplomaatilisi ja konsulaarkullereid, diplomaatilisi ja konsulaarsaadetisi ning kodeeritud ja šifreeritud teateid. Oma raadiosaatja võib konsulaarasutus paigaldada ja seda kasutada ainult asukohariigi nõusolekul.

2. Konsulaarasutuse ametialane kirjavahetus on puutumatu. Ametialane kirjavahetus tähendab konsulaarasutuse ja selle ülesannetega seotud kirjavahetust.

3. Konsulaarsaadetist ei tohi avada ega kinni pidada. Samas, kui asukohariigi pädevatel ametiisikutel on põhjendatud alus arvata, et saadetis sisaldab ka muud peale lõikes 4 nimetatud kirjavahetuse, dokumentide ja esemete, võivad nad esitada nõude, et lähetajariigi volitatud esindaja avaks saadetise nende juuresolekul. Kui lähetajariigi ametiisikud keelduvad nõuet täitmast, saadetakse saadetis lähtekohta tagasi.

4. Konsulaarsaadetise pakkidel peab olema nähtav tunnusmärk ning need võivad sisaldada ainult ametialast kirjavahetust ja ainult ametialaseks kasutamiseks ette nähtud dokumente ja esemeid.

5. Konsulaarkullerile väljastatakse ametlik dokument, millel on märgitud tema staatus ning konsulaarsaadetise pakki arv. Konsulaarkuller ei või olla asukohariigi kodanik, välja arvatud asukohariigi nõusolekul, ega asukohariigi alaline elanik, välja arvatud juhul, kui ta on lähetajariigi kodanik. Ametiülesandeid täitvat konsulaarkullerit kaitseb asukohariik. Konsulaarkulleri isik on puutumatu ning teda ei tohi vahistada ega kinni pidada.

6. Lähetajariik, lähetajariigi diplomaatiline esindus ja konsulaarasutus võivad määrata *ad hock* konsulaarkullereid. Sellisel juhul kohaldatakse samuti lõiget 5, kuid selles nimetatud puutumatus kaotab kehtivuse, kui kuller on konsulaarsaadetise adressaadile kätte toimetanud.

7. Konsulaarsaadetise võib usaldada laeva või tsiviilõhusõiduki kaptenile, kui laev peatub või õhusõiduk maandub plaanipäraselt kindlaksmääratud kohas. Kaptenile väljastatakse ametlik dokument, millel on märgitud konsulaarsaadetise pakki arv, kuid teda ei käsitata konsulaarkullerina. Kokkuleppel kohalike ametiasutustega võib konsulaarasutus saata oma töötaja võtma saadetise vastu takistusteta otse laeva või õhusõiduki kaptenilt.

Artikkel 36. Suhtlemine ja kontaktid lähetajariigi kodanikuga

1. Selleks, et hõlbustada lähetajariigi kodanikuga seotud konsulaarülesannete täitmist:

- a) võib konsulaarametnik lähetajariigi kodanikuga vabalt suhelda ja tema juurde pääseda. Lähetajariigi kodanikul on samasugune vabadus suhelda lähetajariigi konsulaarametnikuga ja tema juurde pääseda;
- b) teatavad asukohariigi pädevad ametiasutused viivitamata lähetajariigi konsulaarasutusele lähetajariigi kodanikust, kes on konsulaarpiirkonnas arreteeritud, vangi mõistetud, enne kohtuprotsessi vahistatud või muul viisil kinni peetud, kui kodanik seda taotleb. Nimetatud ametiasutused edastavad arreteeritud, vangistatud, vahistatud või kinnipeetud isiku teated konsulaarasutusele viivitamata. Ametiasutused teavitavad nimetatud isikut viivitamata käesolevas punktis ettenähtud õigustest;
- c) on konsulaarametnikul õigus külastada vanglas, vahi all või kinnipidamiskohas viibivat lähetajariigi kodanikku, temaga vestelda ja kirju vahetada ning talle kohtusse esindaja leida. Samuti on konsulaarametnikul õigus külastada lähetajariigi kodanikku, kes viibib konsulaarasutuse piirkonnas kohtuotsuse alusel vanglas, vahi all või kinnipidamiskohas. Samas hoidub konsulaarametnik tegutsemast vanglas, vahi all või kinnipidamiskohas viibiva isiku kasuks, kui isik on selgelt selle vastu.

2. Lõikes 1 nimetatud õigusi kasutatakse kooskõlas asukohariigi õigusaktidega, mis peavad täiel määral võimaldama saavutada eesmäärke, milleks käesolevas artiklis sätestatud õigused on ette nähtud.

Artikkel 37. Teatamine surmajuhtumist, eestkostest ja hoolekandest ning laevahukust ja lennuõnnetusest

Kui asukohariigi pädevatel ametiasutustel on asjakohast teavet, on nad kohustatud viivitamata teatama:

- a) lähetajariigi kodaniku surmast konsulaarasutusele, mille piirkonnas surmajuhtum aset leidis;
- b) pädevale konsulaarasutusele juhtumitest, mille korral on vaja määrata eestkostja või hooldaja lähetajariigi kodanikust alaealisele või piiratud teovõimega isikule. Selline teabe andmine ei välista asukohariigi asjakohaste õigusaktide kohaldamist;
- c) õnnetuskohale lähimale konsulaarasutusele lähetajariigi riikcondsuses laeva õnnetusest või madalikule jooksmisest asukohariigi territoriaal- või sisevetes ja lähetajariigis registreeritud õhusõiduki õnnetusest asukohariigis.

Artikkel 38. Suhtlemine asukohariigi ametiasutustega

Oma ülesandeid täites võib konsulaarametnik pöörduda:

- a) konsulaarpiirkonna pädevate kohalike ametiasutuste poole;
- b) asukohariigi pädevate keskasutuste poole asukohariigi õigusaktide ja tavade või asjakohaste rahvusvaheliste lepingutega määratud juhtudel ja ulatuses.

Artikkel 39. Konsulaartasud

1. Konsulaarasutus võib konsulaartoimingute eest asukohariigis võtta lähetajariigi õigusaktidega ettenähtud teenustasu ja muud tasu.
2. Lõikes 1 nimetatud teenustasu ja muu tasuna kogutud summalt ning selle maksekviitungite järgi ei koguta asukohariigis mingeid makse ega lõive.

2. osa

Kutselise konsulaarametniku ning teiste konsulaarasutuse töötajate soodustused, eesõigused ja puutumatus

Artikkel 40. Konsulaarametniku kaitse

Asukohariik kohtleb konsulaarametnikku kohase lugupidamisega ning rakendab abinõusid tema isiku, vabaduse ja väärikuse vastu suunatud rünnakute ärahoidmiseks.

Artikkel 41. Konsulaarametniku isiku puutumatus

1. Konsulaarametnikku ei tohi vahistada ega enne kohtuprotsessi kinni pidada, välja arvatud raske kuriteo korral ja pädeva kohtu otsuse alusel.
2. Peale lõikes 1 nimetatud juhtude võib konsulaarametnikku vangi mõista või muul viisil tema isikuvabadust piirata ainult lõpliku kohtuotsuse täideviimiseks.
3. Kui konsulaarametniku suhtes on alustatud kriminaalmenetlust, peab ta ilmuma pädevasse ametiasutusse. Menetlus viiakse läbi lugupidamisega, mida konsulaarametnikule tuleb osutada tema ametiseisundi tõttu, ning võimalikult vähe konsulaarülesannete täitmist takistades, välja arvatud lõikes 1 nimetatud erandjuhtudel. Kui lõikes 1 nimetatud juhtudel on vaja konsulaarametnik kinni pidada, algatatakse menetlus nii kiiresti kui võimalik.

Artikkel 42. Teatamine vahistamisest, kinnipidamisest ja süüdistuse esitamisest

Asukohariik teatab viivitamata konsulaarasutuse juhile konsulaarpersonaliga hulka kuuluva isiku vahistamisest või kinnipidamisest enne kohtuprotsessi või tema suhtes alustatud kriminaalmenetlusest. Kui konsulaarasutuse juhi enda suhtes on rakendatud nimetatud meetmeid, teatab asukohariik sellest diplomaatiliste kanalite kaudu lähetajariigile.

Artikkel 43. Kohtulik puutumatus

1. Konsulaarametnikud ja haldustöötajad ei kuulu konsulaarülesannete täitmisel tehtud tegude eest asukohariigi kohtu- ja haldusasutuste jurisdiktsiooni.
2. Lõige 1 ei kehti tsiviilhagi kohta:
  - a) mis tuleneb konsulaarametniku või haldustöötaja lepingust, mida sõlmides nimetatud isik ei esindanud lähetajariiki otseselt ega kaudselt või
  - b) mille on esitanud kolmas isik asukohariigis auto, laeva või õhusõiduki põhjustatud õnnetuse tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks.

Artikkel 44. Ütluse andmise kohustus

1. Konsulaarasutuse töötaja võib kutsuda tunnistajaks kohtu- ja haldusmenetluses. Haldus- ja abitöötajal ei ole õigust keelduda ütlusi andmast, välja arvatud lõikes 3 nimetatud juhtudel. Konsulaarametniku keeldumise korral ei tohi tema suhtes kohaldada sunnimeetmeid ega karistust.
2. Konsulaarametniku ütlusi taotleb ametiasutus väldib sekkumist konsulaarametniku tööülesannete täitmisesse. Ametiasutus võib võimaluse korral võtta ütlusi konsulaarametniku residentsis või konsulaarasutuses või rahulduda kirjalikult esitatud ütlustega.
3. Konsulaarasutuse töötajad ei ole kohustatud andma ütlusi oma tööülesannete kohta ega esitama ametialaseid kirju ja dokumente. Samuti on neil õigus keelduda andmast ütlusi lähetajariigi õiguse eksperdina.

Artikkel 45. Eesõigustest ja puutumatuses loobumine

1. Lähetajariik võib loobuda konsulaarasutuse töötaja artiklites 41, 43 ja 44 nimetatud eesõigustest ja puutumatuses.
2. Eesõigustest ja puutumatuses loobumine peab alati olema selgesõnaline, välja arvatud lõikes 3 nimetatud juhul, ning sellest peab asukohariigile teatama kirjalikult.
3. Kui konsulaarametnik või haldustöötaja alustab menetlust asjas, milles tal võib artikli 43 kohaselt olla kohtulik puutumatus, kaotab ta õiguse kohtulikule puutumatusesele põhihagiga otseselt seotud vastuhagi korral.

4. Kohtulikust puutumastusest loobumine tsiviil- või haldusmenetluse huvides ei mõjuta puutumastust kohtuotsuse täitmismeetmete suhtes; puutumastusest nimetatud meetmete suhtes on vaja eraldi loobuda.

Artikkel 46. Vabastus registreerimisest välismaalasena ning vabastus elamislubadest

1. Konsulaarametnikud, haldustöötajad ja nende leibkonda kuuluvad perekonnaliikmed on vabastatud asukohariigi õigusaktidega ettenähtud välismaalasena registreerimise ning elamisloa taotlemise kohustusest.

2. Lõige 1 ei kehti haldustöötaja kohta, kes ei ole lähetajariigi alaline töötaja või kellel on asukohariigis eraviisiline tasustatav töökoht, samuti nimetatud töötaja perekonnaliikme kohta.

Artikkel 47. Vabastus töölubadest

1. Konsulaarasutuse töötaja on seoses lähetajariigile osutatavate teenustega vabastatud tööloa taotlemise kohustusest, mis on ette nähtud võõrtööjõu kasutamist reguleerivate asukohariigi õigusaktidega.

2. Konsulaarametniku ja haldustöötaja koduabiline on vabastatud lõikes 1 nimetatud kohustusest juhul, kui tal ei ole asukohariigis eraviisilist tasustatavat töökohta.

Artikkel 48. Vabastus sotsiaalkindlustusest

1. Arvestades lõiget 3, ei kehti konsulaarasutuse töötaja kohta seoses lähetajariigile osutatavate teenustega ega tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme kohta asukohariigi sotsiaalkindlustust käsitlevad õigusaktid.

2. Lõikes 1 ettenähtud vabastus kehtib ka ainult konsulaarasutuse töötaja teenistuses oleva koduabilise kohta, kui:

- a) ta ei ole asukohariigi kodanik ega alaline elanik ning
- b) tema kohta kehtivad lähetajariigi või kolmanda riigi sotsiaalkindlustust käsitlevad õigusaktid.

3. Konsulaarasutuse töötaja, kelle teenistuses on isik, kelle kohta ei kehti lõikes 2 ettenähtud vabastus, järgib asukohariigi sotsiaalkindlustust käsitlevate õigusaktidega tööandjatele ettenähtud kohustusi.

4. Lõigetes 1 ja 2 ettenähtud vabastus ei välista vabatahtlikku osalemist asukohariigi sotsiaalkindlustussüsteemis, kui see on asukohariigis lubatud.

Artikkel 49. Maksuvabastus

1. Konsulaarametnikud ja haldustöötajad ning nende leibkonda kuuluvad perekonnaliikmed on vabastatud kõigist riiklikest, piirkondlikest ning kohalikest isiku- ja varamaksudest ja -lõivudest, välja arvatud:

- a) kaudsed maksud, mis sisalduvad tavaliselt kaupade ja teenuste hinnas;
- b) maksud ja lõivud asukohariigis paiknevalt isiklikult kinnisvaralt, arvestades artiklit 32;
- c) asukohariigi pärandi- ja pärimismaksud ning vara üleandmise maksud, arvestades artikli 51 punkti b);
- d) maksud ja lõivud erasisetulekult, sealhulgas asukohariigis paikneva vara võõrandamisest saadud kasult, ning kapitalimaksud asukohariigi äriühingutesse ja finantsettevõtetesse tehtud investeeringutelt;
- e) maksed osutatud eriteenuste eest;
- f) registritasud, kohtu- või dokumendilõiv, hüpoteegilõiv ja tempellõiv, arvestades artiklit 32.

2. Konsulaarasutuse abitöötaja on vabastatud töötasu maksudest.

3. Konsulaarasutuse töötaja, kelle teenistuses on isik, kelle palk ei ole asukohariigis tulumaksuvaba, järgib asukohariigi õigusaktidega tööandjatele ettenähtud tulumaksu kinnipidamise kohustust.

Artikkel 50. Vabastus tollimaksudest ning -kontrollist

1. Asukohariik lubab kooskõlas oma õigusaktidega riiki sisse vedada ning vabastab kõigist tollimaksudest ja -lõivudest ning muudest tolliga seotud tasudest, välja arvatud tasu ladustamise, veo ja muude sarnaste teenuste eest:

- a) konsulaarasutuses ametialaseks kasutamiseks mõeldud esemed;
- b) konsulaarametniku või tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme isiklikuks kasutamiseks mõeldud esemed, sealhulgas sisustuseseimed. Tarbeesemete hulk ei tohi ületada nimetatud isikute vajadusi.

2. Haldustöötajal on lõikes 1 nimetatud eesõigused ja puutumastus kolimise ajal sisseveetud esemete suhtes.

3. Konsulaarametniku ja tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme isiklikku pagasit ei kontrollita. Pagasit võib kontrollida ainult juhul, kui on põhjendatud alus arvata, et see sisaldab muud peale lõike 1 punktis b) nimetatud esemete või esemeid, mille sisse- või väljavedu on asukohariigi õigusaktidega keelatud või mille kohta kehtivad asukohariigi karantiini reguleerivad õigusaktid. Kontroll viiakse läbi asjaomase konsulaarametniku või tema perekonnaliikme juuresolekul.

Artikkel 51. Konsulaarasutuse töötaja või tema perekonnaliikme pärand

Konsulaarasutuse töötaja või tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme surma korral asukohariik:

- a) lubab kadunu vallasvara riigist välja viia, välja arvatud selline asukohariigis soetatud vara, mille väljavedu oli isiku surma ajal keelatud;
- b) ei nõua riiklikke, piirkondlikke ega kohalikke pärandi- ja pärimismakse ega sellise vallasvara üleandmise maksu, mis paiknes asukohariigis vaid seetõttu, et kadunu viibis seal konsulaarasutuse töötajana või konsulaarasutuse töötaja perekonnaliikmena.

Artikkel 52. Vabastus isiklikest teenistuskohustustest ja sundmaksetest

Asukohariik vabastab konsulaarasutuse töötajad ja nende perekonnaliikmed kõigist isiklikest ja ühiskondlikest teenistuskohustustest ning sõjalistest kohustustest, nagu need, mis on seotud sundvõõrandamise, sõjaliste sundmaksete või sõjaväelaste majutamisega.

Artikkel 53. Konsulaaresõiguste ja -puutumatus kehtivusaeg

1. Konsulaarasutuse töötaja omandab konventsiooniga sätestatud eesõigused ja puutumatus hetkest, mil ta siseneb asukohariiki, et asuda oma ametikohale, või kui ta juba viibib asukohariigis, siis hetkest, mil ta asub konsulaarasutuses oma kohustusi täitma.
2. Konsulaarasutuse töötaja leibkonda kuuluv perekonnaliige ning koduabiline omandavad konventsiooniga sätestatud eesõigused ja puutumatus konsulaarasutuse töötaja eesõiguste ja puutumatus omandamise hetkest lõike 1 kohaselt, nende asukohariiki sisenemise kuupäevast või perekonnaliikmeks või koduabiliseks saamise kuupäevast, olenevalt sellest, milline kuupäev neist on kõige hilisem.
3. Kui konsulaarasutuse töötaja ülesanded on lõppenud, kaotavad tema ja tema leibkonda kuuluva perekonnaliikme ning koduabilise eesõigused ja puutumatus kehtivuse üldjuhul hetkest, mil isik lahkub asukohariigist, või mõistliku lahkumisaja möödudes, olenevalt sellest, kumb aeg on varasem, kuid kehtivad sinnamaani isegi relvakonflikti korral. Lõikes 2 nimetatud isikute eesõigused ja puutumatus kaotavad kehtivuse hetkest, mil isik lakkab kuulumast konsulaarasutuse töötaja leibkonda või ei tööta enam tema koduabilisena, kuid juhul, kui nimetatud isikud kavatsevad asukohariigist mõistliku aja jooksul lahkuda, kehtivad nende eesõigused ja puutumatus kuni ärasõiduni.
4. Konsulaarametniku ja haldustöötaja ametiülesannete täitmisel tehtud tegude suhtes kehtib kohtulik puutumatus ilma ajapiiranguta.
5. Konsulaarasutuse töötaja surma korral säilivad tema leibkonda kuulunud perekonnaliikmel eesõigused ja puutumatus kuni tema asukohariigist lahkumiseni või mõistliku lahkumisaja möödumiseni, olenevalt sellest, kumb aeg on varasem.

Artikkel 54. Kolmanda riigi kohustused

1. Kui konsulaarametnik sõidab läbi kolmanda riigi või viibib riigis, kes on vajaduse korral väljastanud talle viisa, et asuda või pöörduda tagasi oma ametikohale või naasta lähetajariiki, tagab kolmas riik talle täiel määral tema läbisõiduks või tagasipöördumiseks konventsiooni teiste artiklitega ettenähtud puutumatus. Sama kehtib tema leibkonda kuuluva asjakohaste eesõiguste ja puutumatusega perekonnaliikme kohta, kes saadab konsulaarametnikku või reisib eraldi tema juurde või tagasi lähetajariiki.
2. Kolmas riik ei takista teistel konsulaarasutuse töötajatel ega nende leibkonda kuuluvatel perekonnaliikmetel sõita läbi oma territooriumi lõikes 1 määratletud olukordadega sarnastel juhtudel.
3. Kolmas riik lubab vedada vabalt läbi oma territooriumi ametialaseid kirju ja muid ametialaseid saadetisi, sealhulgas kodeeritud ja šifreeritud teateid, ning tagab neile samasuguse vabaduse ja kaitse nagu asukohariik konventsiooni kohaselt. Kolmas riik tagab konsulaarkulleritele, kellele on vajaduse korral väljastatud viisa, ning läbiveetavatele konsulaarsaadetistele samasuguse puutumatus ja kaitse nagu asukohariik konventsiooni kohaselt.
4. Lõigetes 1, 2 ja 3 sätestatud kolmanda riigi kohustused kehtivad ka siis, kui neis lõigetes nimetatud isikud ning ametialased ja konsulaarsaadetised asuvad kolmandas riigis vääramatu jõu tõttu.

Artikkel 55. Asukohariigi õigusaktide järgimine

1. Ilma et see piiraks eesõigusi ja puutumatus, peab neid kasutav isik järgima asukohariigi õigusakte. Samuti ei tohi ta sekkuda asukohariigi siseasjadesse.
2. Konsulaarasutuse valdusi ei tohi kasutada otstarbel, mis ei sobi kokku konsulaarülesannetega.
3. Lõige 2 ei välista muu asutuse paiknemist konsulaarasutusega samas hoones, kui nende ruumid on eraldi konsulaarasutuse ruumidest. Muu asutuse ruume ei käsitata konsulaarvalduste osana konventsiooni tähenduses.

Artikkel 56. Kolmanda isiku tekitatud kahju kindlustus

Konsulaarasutuse töötaja täidab asukohariigi õigusaktidega kehtestatud kindlustamise kohustust auto, laeva või õhusõiduki kasutamisest tulenevate kolmanda isikuga seotud riskide vastu.

Artikkel 57. Erisätted eraviisilise tasustatava tegevuse kohta

1. Kutseline konsulaarametnik ei või asukohariigis tegeleda kutse- ega äritegevusega isikliku kasu eesmärgil.
2. Käesolevas peatükis ettenähtud eesõigused ja puutumatus ei kehti järgmiste isikute kohta:
  - a) haldus- ja abitöötaja, kes tegeleb asukohariigis eraviisilise tasustatava tööga;
  - b) punktis a nimetatud isiku perekonnaliige ja koduabiline;
  - c) konsulaarasutuse töötaja perekonnaliige, kes tegeleb asukohariigis eraviisilise tasustatava tööga.

III peatükk

AUKONSULAARAMETNIKKU JA TEMA JUHITAVAT KONSULAARASUTUST KÄSITLEV KORD

Artikkel 58. Soodustuste, eesõiguste ja puutumatus üldsätted

1. Aukonsulaarametniku juhitava konsulaarasutuse suhtes kohaldatakse artikleid 28, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38 ja 39, artikli 54 lõiget 3 ning artikli 55 lõikeid 2 ja 3. Niisuguse konsulaarasutuse soodustusi, eesõigusi ja puutumatus reguleeritakse artiklitega 59, 60, 61 ja 62.
2. Aukonsulaarametniku suhtes kohaldatakse artikleid 42 ja 43, artikli 44 lõiget 3, artikleid 45 ja 53 ning artikli 55 lõiget 1. Tema soodustusi, eesõigusi ja puutumatus reguleeritakse artiklitega 63, 64, 65, 66 ja 67.
3. Konventsioonis ettenähtud eesõigused ja puutumatus ei kehti aukonsulaarametniku perekonnaliikme ega aukonsulaarametniku juhitava konsulaarasutuse haldustöötaja perekonnaliikme kohta.
4. Konsulaarsaadetiste vahetamine kahe konsulaarasutuse vahel, mida juhivad aukonsulaarametnikud ning mis paiknevad eri riikides, ei ole lubatud ilma mõlema asukohariigi nõusolekuta.

Artikkel 59. Konsulaarasutuse valduste kaitse

Asukohariik rakendab abinõusid, et kaitsta aukonsulaarametniku juhitava konsulaarasutuse valdusi sissetungi ja kahjustamise eest ning ära hoida konsulaarasutuse rahu rikkumist ja väärkuse riivamist.

Artikkel 60. Konsulaarasutuse valduste maksuvabastus

1. Aukonsulaarametniku juhitava konsulaarasutuse valdused, mille omanik või üürnik on lähetajariik, on vabastatud kõigist riiklikest, piirkondlikest ja kohalikest maksudest ja lõivudest, välja arvatud maksed osutatud eriteenuste eest.
2. Lõikes 1 nimetatud maksuvabastust ei kohaldata, kui nimetatud makse ja lõive peab asukohariigi õigusaktide kohaselt maksma lähetajariigiga lepingu sõlminud isik.

Artikkel 61. Konsulaararhiivi ja -dokumentide puutumatus

Aukonsulaarametniku juhitava konsulaarasutuse arhiiv ja dokumendid on alati ja igal pool puutumatud, tingimusel, et neid hoitakse eraldi muudest dokumentidest, iseäranis konsulaarasutuse juhi ning tema kaastöötajate erakirjadest, samuti nende kutse- ja äritegevust käsitlevatest materjalidest, raamatutest ja dokumentidest.

Artikkel 62. Vabastus tollimaksudest

Asukohariik võimaldab kooskõlas oma õigusaktidega järgmiste esemete sissevedu ning tagab nende vabastamise kõigist tollimaksudest ja -lõivudest ning muudest sellekohastest kohustustest, välja arvatud tasu ladustamise, veo ning muude sarnaste teenuste eest, tingimusel, et esemed on mõeldud ametialaseks kasutamiseks aukonsulaarametniku juhitavas konsulaarasutuses: vapid, lipud, sildid, pitsatid, templid, raamatud, ametlikud trükised, kontorimööbel, kontoritarbed ning muud sarnased esemed, mis on muretsatud konsulaarasutusele kas lähetajariigi poolt või algatusel.

Artikkel 63. Kriminaalmenetlus

Kui aukonsulaarametniku suhtes on alustatud kriminaalmenetlust, peab ta ilmuma pädevasse ametiasutusse. Sellelipoolsest viiakse menetlus läbi lugupidamisega, mida aukonsulaarametnikule tuleb osutada tema ametiseisundi tõttu, ning võimalikult vähe konsulaarülesannete täitmist takistades, välja arvatud juhul, kui aukonsulaarametnik on vahistatud või kinni peetud. Kui on osutunud vajalikuks aukonsulaarametnik kinni pidada, alustatakse menetlust nii kiiresti kui võimalik.

Artikkel 64. Aukonsulaarametniku kaitse

Asukohariik kohustub tagama aukonsulaarametnikule tema ametiseisundi tõttu vajaliku kaitse.

Artikkel 65. Vabastus registreerimisest välismaalasena ning vabastus elamislubadest

Aukonsulaarametnik on vabastatud asukohariigi õigusaktidega ettenähtud välismaalasena registreerimise ning elamisloa taotlemise kohustusest, välja arvatud juhul, kui ta isikliku kasu eesmärgil tegeleb asukohariigis kutse- või äritegevusega.

Artikkel 66. Maksuvabastus

Aukonsulaarametnik on vabastatud kõigist maksudest ja lõivudest konsulaarülesannete täitmise eest lähetajariigilt saadud töötasult ja muudelt rahalistelt tasudelt.

Artikkel 67. Vabastus isiklikest teenistuskohustustest ja sundmaksetest

Asukohariik vabastab aukonsulaarametnikud kõigist isiklikest ja ühiskondlikest teenistuskohustustest ning sõjalistest kohustustest, nagu need, mis on seotud sundvõõrandamise, sõjaliste sundmaksete või sõjaväelaste majutamisega.

Artikkel 68. Aukonsulaarametniku nimetamise ja vastuvõtmise vabadus

Riik võib vabalt otsustada aukonsulaarametniku nimetamise ja tema vastuvõtmise.

IV peatükk ÜLDSÄTTED

Artikkel 69. Konsulaaresindaja, kes ei ole konsulaarasutuse juht

1. Riik võib vabalt otsustada sellise konsulaaresinduse asutamise ja tunnustamise, mida juhib konsulaaresindaja, keda lähetajariik ei ole nimetanud konsulaarasutuse juhiks.
2. Lõikes 1 nimetatud konsulaaresinduse tegevuse tingimused ning konsulaaresindaja eesõigused ja puutumatus määratakse kindlaks lähetajariigi ja asukohariigi lepinguga.

Artikkel 70. Diplomaatilise esinduse konsulaarülesanded

1. Käesolevat konventsiooni kohaldatakse ka diplomaatilise esinduse konsulaarülesannete täitmise suhtes, niipalju kui kontekst võimaldab.
2. Diplomaatilise esinduse selle töötaja nimi, kes on määratud konsulaarosakonda või tegeleb muul viisil esinduse konsulaarülesannetega, teatatakse asukohariigi välisministeeriumile või välisministeeriumi nimetatud ametiasutusele.
3. Konsulaarülesandeid täites võib diplomaatiline esindus pöörduda:
  - a) konsulaarpiirkonna kohaliku ametiasutuse poole;
  - b) asukohariigi keskasutuse poole, kui see on lubatud asukohariigi õigusaktide ja tavade või asjakohaste rahvusvaheliste lepingutega.
4. Lõikes 2 nimetatud diplomaatilise esinduse töötaja eesõiguste ja puutumatus suhtes kohaldatakse diplomaatilisi suhteid reguleerivaid rahvusvahelise õiguse norme.

Artikkel 71. Asukohariigi kodanik ja alaline elanik

1. Peale asukohariigi antud lisasoodustuste, -eesõiguste ja -puutumatus on konsulaarametnikul, kes on asukohariigi kodanik või alaline elanik, kohtulik puutumatus ning isikupuutumatus ainult ametiülesandeid täites tehtud tegude suhtes, samuti artikli 44 lõikes 3 nimetatud eesõigus. Nimetatud konsulaarametniku puhul peab asukohariik täitma artiklis 42 nimetatud kohustust. Kui konsulaarametniku vastu on alustatud kriminaalmenetlust, tuleb menetlus läbi viia võimalikult vähe konsulaarülesannete täitmist takistades, välja arvatud juhul, kui konsulaarametnik on vahistatud või kinni peetud.
2. Teistel konsulaarasutuse töötajatel, kes on asukohariigi kodanikud või alalised elanikud, samuti nende perekonnaliikmetel ning lõikes 1 nimetatud konsulaarametniku perekonnaliikmel on ainult asukohariigi antud soodustused, eesõigused ja puutumatus. Konsulaarasutuse töötaja perekonnaliikmel ja koduabilise perekonnaliikmel, kes on asukohariigi kodanik või alaline elanik, on samuti vaid asukohariigi antud soodustused, eesõigused ja puutumatus. Asukohariik kohaldab oma jurisdiktsiooni nimetatud isikute suhtes konsulaarasutuse ülesannete täitmist liigselt takistamata.

Artikkel 72. Mittediskrimineerimine

1. Konventsiooni kohaldades ei diskrimineeri asukohariik ühtegi riiki.

2. Diskrimineerimiseks ei loeta seda, kui:

- a) asukohariik kitsendab mõnd konventsiooni sätet, kuna lähetajariik on kohaldanud kitsendavalt sama sätet asukohariigi konsulaarasutuse suhtes lähetajariigis;
- b) riigid teevad tava või kokkuleppe kohaselt üksteisele suuremaid soodustusi kui konventsiooniga ette nähtud.

Artikkel 73. Konventsiooni ja teiste rahvusvaheliste lepingute suhe

1. Konventsioon ei mõjuta teisi rahvusvahelisi lepinguid, mis kehtivad osalisriikide vahel.
2. Konventsioon ei takista riikidel sõlmida rahvusvahelisi lepinguid, mis kinnitavad või täiendavad konventsiooni sätteid.

V peatükk LÕPPSÄTTED

Artikkel 74. Allakirjutamine

Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja eriorganisatsioonide liikmesriikidele, Rahvusvahelise Kohtu statuudi osalistele ning teistele riikidele, keda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee on kutsunud konventsiooniga ühinema, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1963 Austria Föderaalse Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1964 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

Artikkel 75. Ratifitseerimine

Konventsioon tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 76. Ühinemine

Konventsioon jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 74 nimetatud neljast kategooriast. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 77. Jõustumine

1. Konventsioon jõustub kolmekümnendal päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule kahekümne teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri.
2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib konventsiooni või ühineb sellega pärast kahekümne teise ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub konventsioon kolmekümnendal päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

Artikkel 78. Peasekretäri teated

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 74 nimetatud neljast kategooriast:

- a) konventsioonile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- ja ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas artiklitega 74, 75 ja 76;
- b) konventsiooni jõustumise kuupäeva kooskõlas artikliga 77.

Artikkel 79. Autentsed tekstid

Konventsiooni originaal, mille hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab selle tõestatud koopia riikidele, kes kuuluvad ühte artiklis 74 nimetatud neljast kategooriast.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud kahekümne neljandal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümmend kolmandal aastal Viinis.

KONSULAARSUHETE VIINI KONVENTSIOONI KODAKONDSUSE OMANDAMISE FAKULTATIIVNE PROTOKOLL

Koostatud 24. aprillil 1963. a Viinis

Käesoleva protokollini ning 4. märtsist kuni 22. aprillini 1963 Viinis toimunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konverentsil vastu võetud konsulaarsuhete Viini konventsiooni (edaspidi *konventsioon*) osalisriigid,

väljendades soovi kehtestada omavaheline konsulaarasutuse töötajate ning nende leibkonda kuuluvate perekonnaliikmete kodakondsuse omandamise eeskiri,

on kokku leppinud järgmises.

I artikkel

Protokollis kasutatud väljendil *konsulaarasutuse töötaja* on konventsiooni artikli 1 punktis g antud tähendus, nimelt *konsulaarametnik, haldustöötaja ja abitöötaja*.

II artikkel

Konsulaarasutuse töötaja, kes ei ole asukohariigi kodanik, ega tema leibkonda kuuluv perekonnaliige ei omanda asukohariigi kodakondsust ainuüksi asukohariigi seaduse alusel.

III artikkel

Protokoll on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1963 Austria Föderaalsete Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1964 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

IV artikkel

Protokoll tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

V artikkel

Protokoll jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VI artikkel

1. Protokoll jõustub samal päeval konventsiooniga või kolmekümnendal päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib protokollini või ühineb sellega pärast selle jõustumist kooskõlas lõikega 1, jõustub protokoll kolmekümnendal päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

VII artikkel

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks:

- protokollile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- ja ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas II, IV ja V artikliga;
- protokollini jõustumise kuupäeva kooskõlas VI artikliga.

VIII artikkel

Protokollini originaal, mille hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab selle tõestatud koopia III artiklis viidatud riikidele.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad protokollile alla kirjutanud.

Koostatud kahekümne neljandal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümmend kolmandal aastal Viinis.

KONSULAARSUHETE VIINI KONVENTSIOONI VAIDLUSTE KOHUSTUSLIKU LAHENDAMISE FAKULTATIIVNE PROTOKOLL

Koostatud 24. aprillil 1963 Viinis

Käesoleva protokollini ning 4. märtsist kuni 22. aprillini 1963 Viinis toimunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konverentsil vastu võetud konsulaarsuhete Viini konventsiooni (edaspidi *konventsioon*) osalisriigid,

väljendades soovi lahendada konventsiooni tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenevad vaidlused Rahvusvahelises Kohtus, kui pooled ei ole mõistliku aja jooksul kokku leppinud mõnes muus vaidluste lahendamise korras,

on kokku leppinud järgmises.

I artikkel

Konventsiooni tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenev vaidlus kuulub Rahvusvahelise Kohtu kohustuslikku kohtualluvusse ja see esitatakse kohtule protokollis osalisriigiks oleva vaidleva poole avaldusega.

II artikkel

Pooled võivad kahe kuu jooksul pärast seda, kui üks pool on teatanud teisele vaidluse olemasolust, leppida kokku, et nad ei pöördu Rahvusvahelisse Kohtusse, vaid vahekohtusse. Pärast nimetatud aja möödumist võib kumbki pool esitada avalduse Rahvusvahelisele Kohtule.

III artikkel

1. Sama ajavahemiku, kahe kuu jooksul võivad pooled enne Rahvusvahelisse Kohtusse pöördumist leppida kokku lepitusmenetluses.

2. Lepituskomisjon esitab soovitusel viie kuu jooksul pärast kokkukutsumist. Kui vaidlevad pooled ei nõustu soovitusel kahe kuu jooksul pärast nende esitamist, võib kumbki pool esitada avalduse Rahvusvahelisele Kohtule.

IV artikkel

Konventsiooni, kodakondsuse omandamise fakultatiivse protokollis ning käesoleva protokollis osalisriigid võivad igal ajal deklareerida, et nad laiendavad käesoleva protokollis kohaldamisala kodakondsuse omandamise fakultatiivse protokollis tõlgendamisest ja kohaldamisest tulenevatele vaidlustele. Sellistest deklaratsioonidest teatatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

V artikkel

Protokoll on allakirjutamiseks avatud riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks, järgmiselt: kuni 31. oktoobrini 1963 Austria Föderaalsetes Välisministeeriumis ning seejärel kuni 31. märtsini 1964 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

VI artikkel

Protokoll tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VII artikkel

Protokoll jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

VIII artikkel

1. Protokoll jõustub samal päeval konventsiooniga või kolmekümne päeval pärast seda, kui Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile antakse hoiule teine ratifitseerimis- või ühinemiskiri, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib protokollis või ühineb sellega pärast protokollis jõustumist kooskõlas lõikega 1, jõustub protokoll kolmekümne päeval pärast seda, kui riik on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

IX artikkel

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab riikidele, kes võivad saada konventsiooni osalisriikideks:

- protokollile allakirjutamisest ning ratifitseerimis- ja ühinemiskirjade hoiuleandmisest kooskõlas V, VI ja VII artikliga;
- deklaratsioonidest, mis on tehtud IV artikli kohaselt;
- protokollis jõustumise kuupäeva kooskõlas VIII artikliga.

X artikkel

Protokolli originaal, mille hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile, kes saadab selle tõestatud koopia V artiklis viidatud riikidele.

Selle kinnituseks on riikide täievolilised esindajad protokollile alla kirjutanud.

Koostatud kahekümne neljandal aprillil tuhande üheksasaja kuuekümne kolmandal aastal Viinis.

Varem avaldatud tõlked

[Konsulaarsuhete Viini konventsioon](#)(RT II 1993, 23, 53)

[Konsulaarsuhete Viini konventsiooni kodakondsuse omandamise fakultatiivne protokoll](#)(RT II 1993, 23, 54)

[Konsulaarsuhete Viini konventsiooni vaidluste kohustusliku lahendamise fakultatiivne protokoll](#)(RT II 1993, 23, 55)